

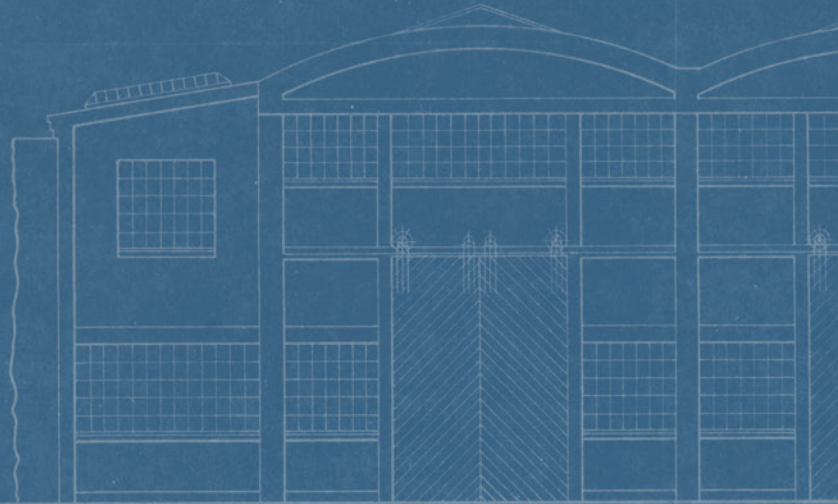
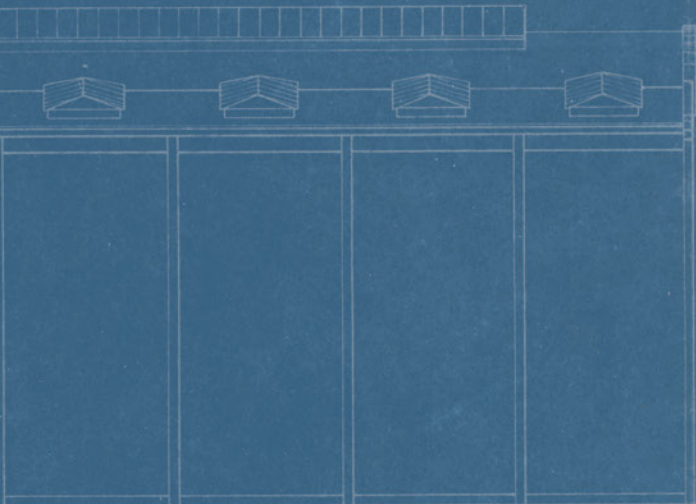
PT.

MASKINVÆRKSTED OG KEDELSMEDIE.

1:100.

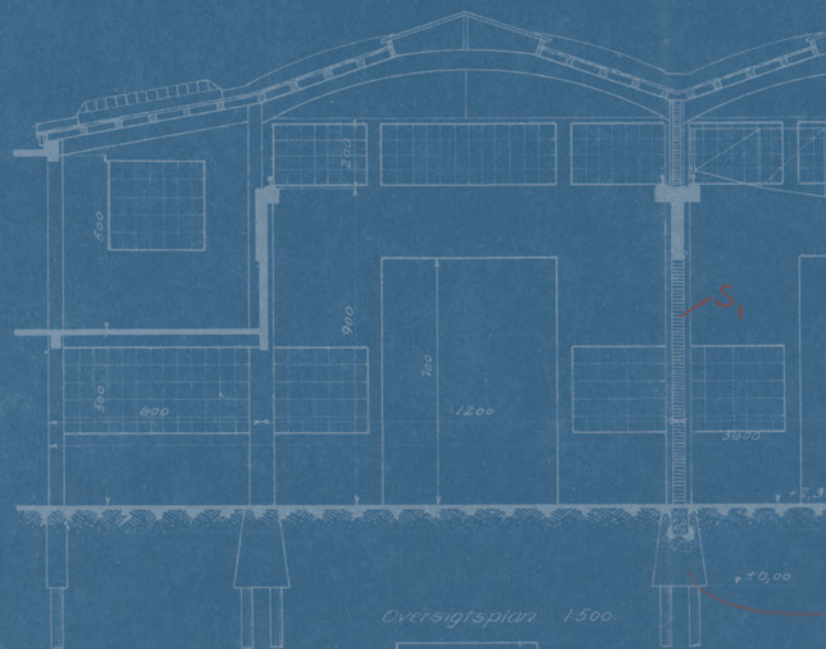
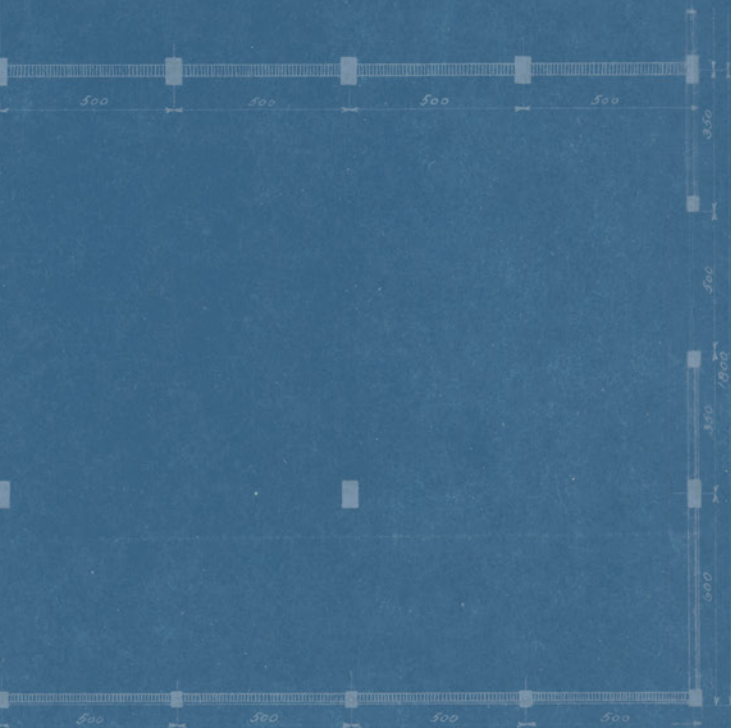
FACADE F₁.

FACADE F₂.

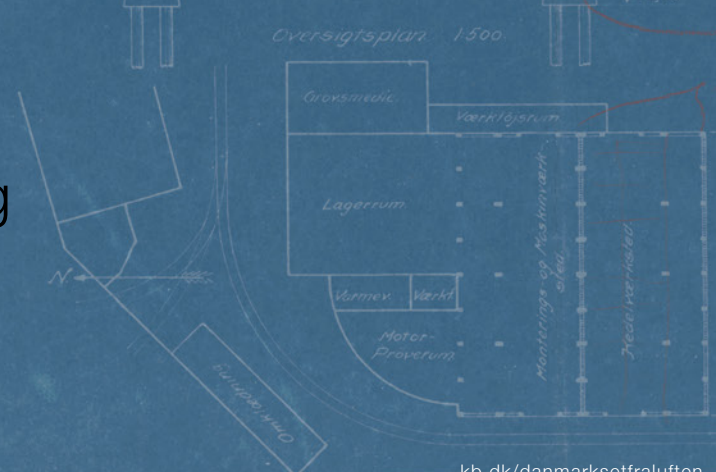
PLAN.

TVÆRSNIT.

FACADE F₁.

Rundbuehallen - Svendborg
 Analyse og Værdisætning

Analyse og værdigsætning 2023
Det Kongelige Akademi
Institut for Bygningskunst og Kultur

Kandidatprogrammet for Kulturarv, Transformation & Restaurering

Julius M. S. Krabbe
Studienummer. 170306

Vejledere:
Lars Rolfsted Mortensen
Linda Thi
Christoffer Harlang

Matr. nr.	653b
Adresse	Frederikshøj 16E
Ejer	Svendborg Bygrunde
Arkitekt	Wilhelm Gall
Besigtiges af	Julius Krabbe
Kommune	Svendborg Kommune
Opførelsesår	1919
Bevaringsstatus	Bevaringsværdi 4

INDHOLD

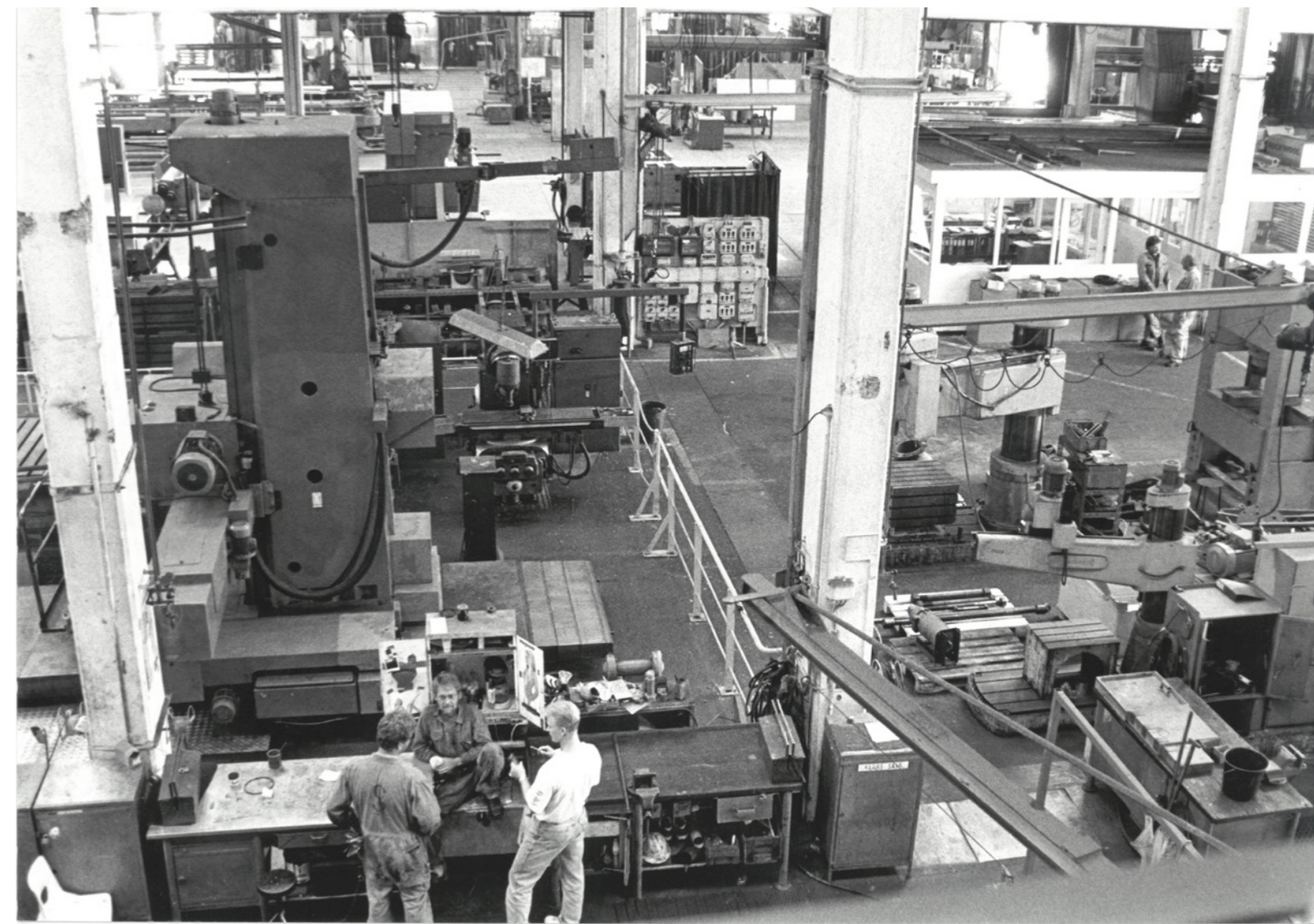
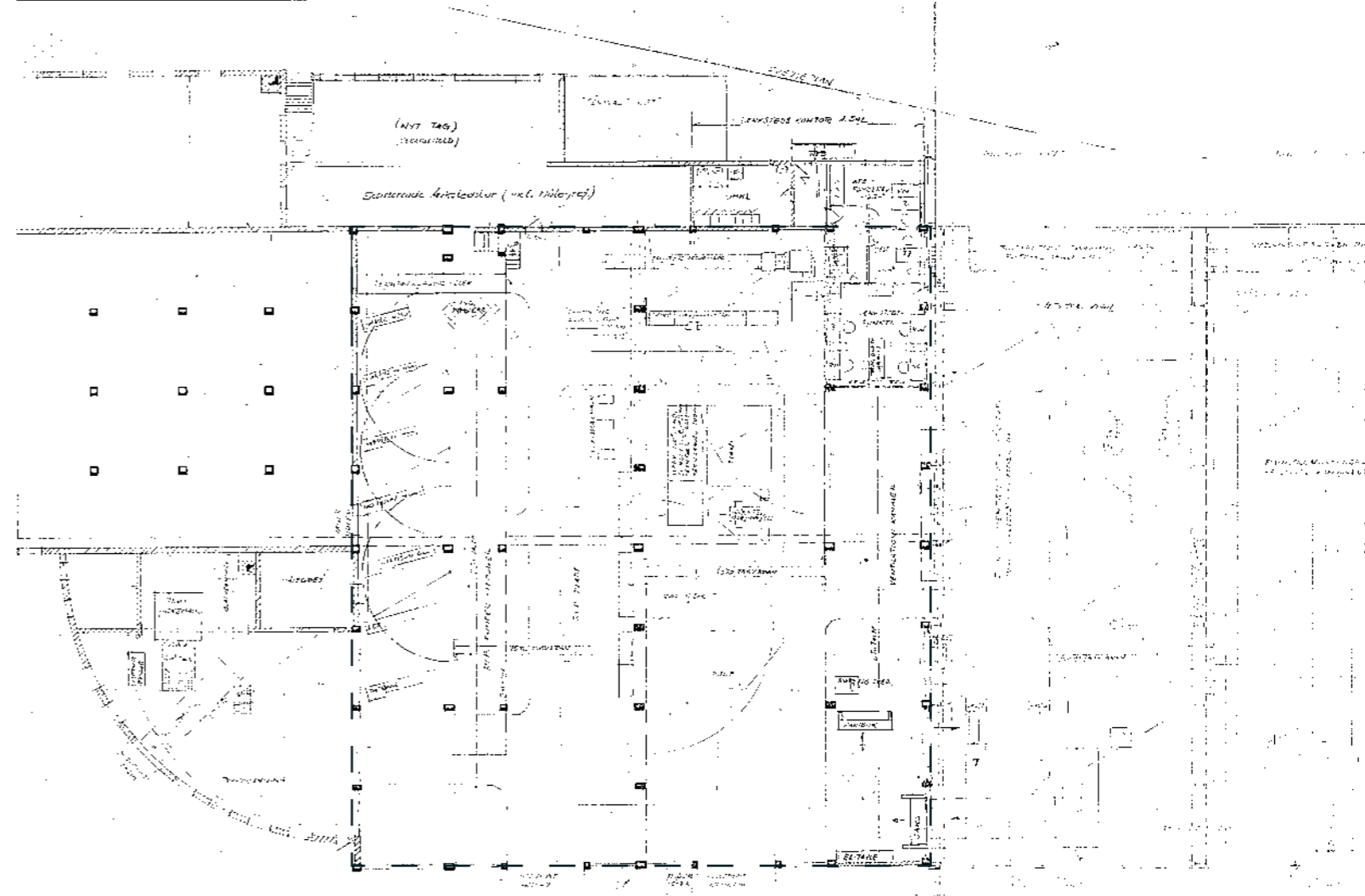
IDENTIFIKATION	4
BYGNINGSHISTORISK OG ANTIKVARISK ANALYSE	4
IMMATERIELLE VÆRDIER	6
<i>Kulturel betydning</i>	6
<i>Identitet og tilhørsforhold</i>	6
<i>Uddannelsesværdi</i>	12
TEKNISK ANALYSE	12
ARKITEKTONISK ANALYSE	14
<i>Eksteriører</i>	16
<i>Interiører, indretning og funktion</i>	16
VÆRDISÆTNING	16
ANBEFALINGER	16
<i>Værdisætning</i>	16
<i>Anbefalinger</i>	16
KILDER	21

IDENTIFIKATION

Rundbuehallen ligger i Svendborg, som er en by på den sydøstlige del af Fyn og har en lang historie som en vigtig handels- og havneby. I 1800-tallet opstod der en stor maritim industri i byen, herunder et stålskibsværft, som blev et af de største og mest innovative værfter i Danmark. Værftet var en vigtig arbejdsplads og en drivkraft for byens økonomi i mange år indtil det lukkede i år 1997. Rundbuehallen på Frederiksholm blev anvendt som stort fællesværksted på det historiske værft og har en særlig betydning som et eksempel på et industrielt jernbeton byggeri fra begyndelsen af det 20. århundrede. Bygningen er ikke fredet, men har en middel bevaringsværdi på 4. Den er ejet af kommunen, efter at de købte arealerne tilbage i 2014. Siden er stedet blevet gentrificeret og i dag bliver nabobygningerne anvendt til mange kulturelle formål.

BYGNINGSHISTORISK OG ANTIKVARIARISK ANALYSE

Fællesværkstedet - i dag bare kaldt Rundbuehallen - blev brugt som fællesværksted for skibsbyggeriet. Det var en central del af hele processen, da det var her, at dele blev samlet og kontrolleret, inden de blev installeret på skibene i beddingen. Kompletet fungerede tilsammen som maskinværksted, kedelsmedje og smedje. Når motorene var færdige blev de tryktestet i den ovale hjørnebygning, som i dag er afskåret fra bygningen. Selvom hallen er funktionstomt indeholder den i dag stadig en del spor fra sin tidligere funktion som værksted. De mest tydelige eksempler på spor er nok den enorme og tunge traverskran, der spænder ovenover den ene port. At den tunge konstruktion kan holdes svævende i så mange år, tilsyneladende kun støttet af bygningens søjlekonstruktion, viser hvor stærk bygningen statisk er. Andre spor omfatter patinaen i form af slid og smuds, der har samlet sig i de rå materialer samt krakelering af malingsoverflader.

Udenpå er facaden mere ramponeret. Det er ikke kun ift. det æstetiske, men også et problem for bygningens fortsatte holdbarhed. Det største problem her omfatter blotlæggelsen af armeringsjernet i søjlerne, efter at betonen flere steder er krakeleret. Når først skaden er sket, bliver det kun værre, og det er derfor vigtigt med en grundig reparation af facaden.

Der er sket meget med bygningen gennem årene. Som set på den oprindelige plan, var der engang fri adgang til naboværkstederne på stueetagen. De lukkede sidepodier fungerede som skinner for de store traverskraner, der spændte fra midten og ud til hver side af bygningen. På snittet kan man se en massiv L-profileret bjælke, der udgør fundamentet til skinnerne.

Den massive og robuste konstruktion af Rundbuehallen er en direkte konsekvens af behovet for at modstå belastningen fra de tunge traverskraner. Selv i dag er traverskranen ved indgangen så tung, at det sandsynligvis er mest hensigtsmæssigt at lade den forblive der som en del af bygningens karakter og historiske reference. Det er netop gennem disse spor og elementer fra fortiden, at man får et indblik i den oprindelige hensigt og funktion af bygningen.

Bygningen fungerede på en måde som en stor maskine og arkitekturen og tektonikken er derfor funktionalistisk planlagt til dette formål. Denne kraft som bygningen besidder vil man evt. kunne udnytte i en fremtidig brug af bygningen. Bjælkerne

til kranen er så kraftige at man vil kunne hænge næsten hvad som helst op.

Ved at undersøge og værdisætte disse kulturhistoriske spor i Rundbuehallen, herunder dens funktionelle design og tilstedeværelsen af traverskranen, kan vi opnå en dybere forståelse af bygningens historiske betydning og unikke karakter. Det bidrager også til at bevare og formidle den maritime og industrielle arv, som Svendborg som søfartsby har været en del af i årtier.

IMMATERIELLE VÆRDIER

Ud over de fysiske og historiske spor har Rundbuehallen også en række immaterielle værdier, der bidrager til dens betydning og unikke karakter. Disse immaterielle værdier omfatter:

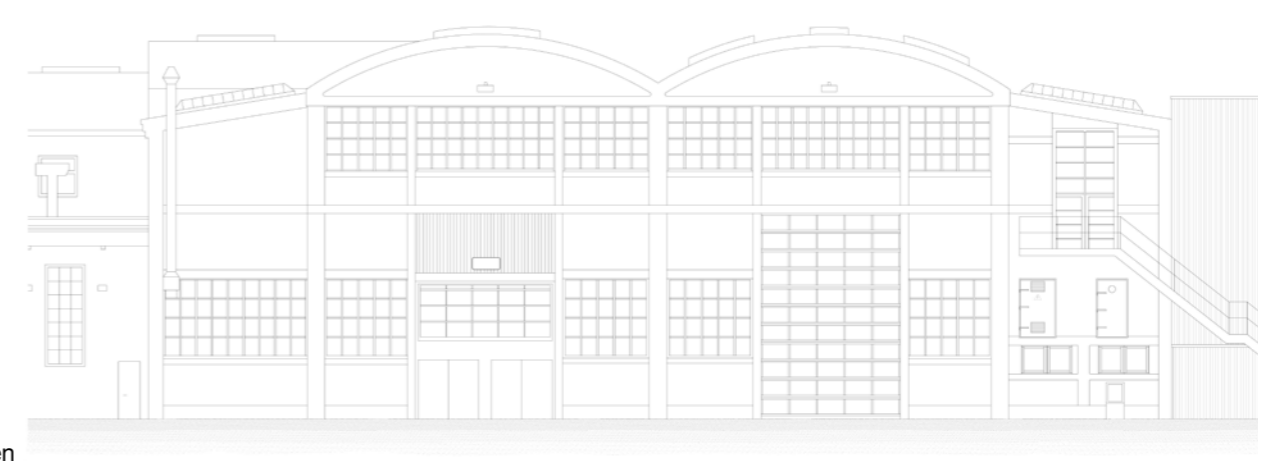
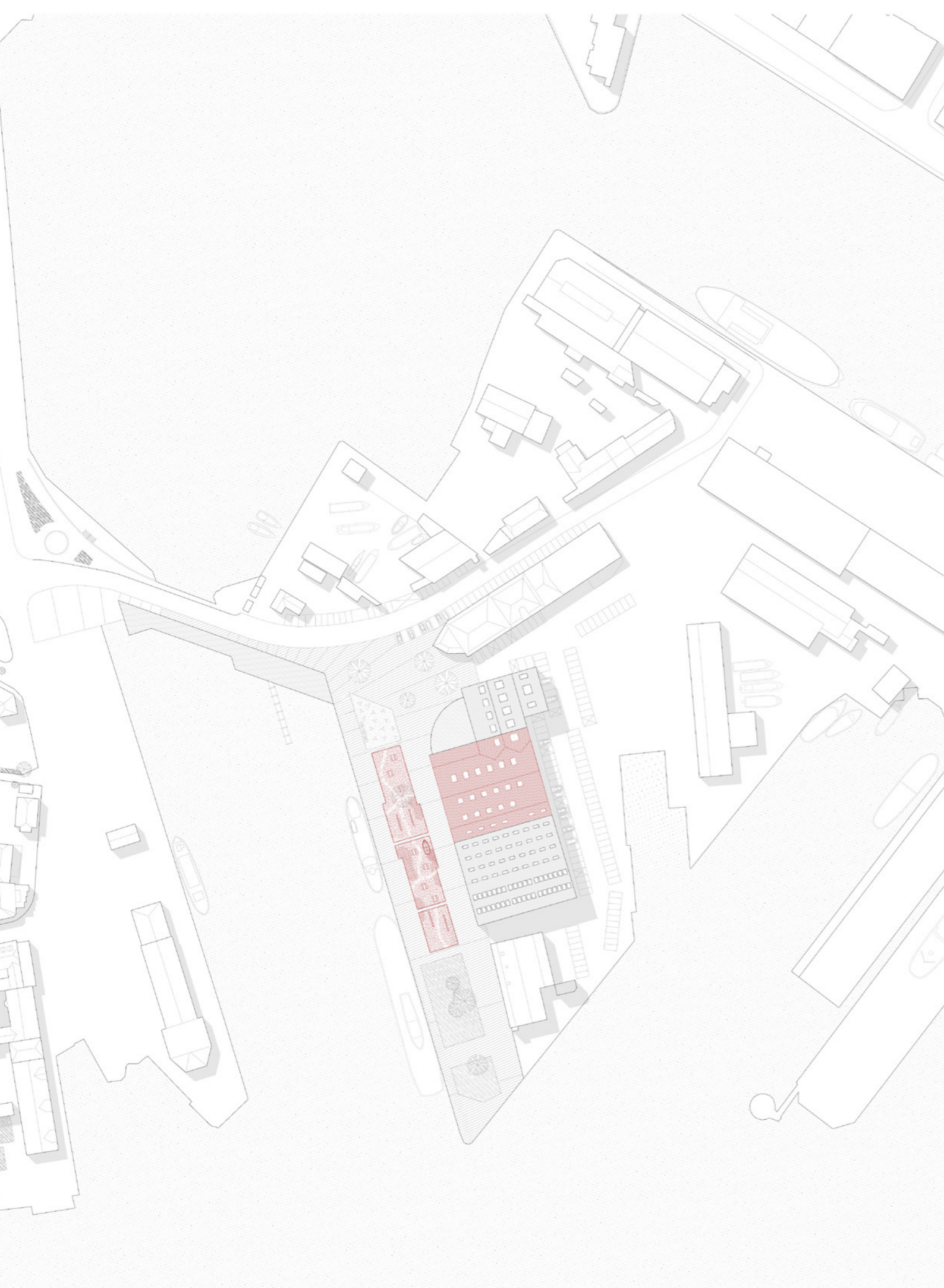
Kulturel betydning

Rundbuehallen er et symbol på den maritime industri, der engang blomstrede i Svendborg. Den repræsenterer en æra af skibsbyggeri og havneaktiviteter, der var afgørende for byens udvikling og økonomi. Bygningen er et vidnesbyrd om den stolte historie og det arbejdsliv, der var knyttet til skibsbyggeriet og den maritime sektor i Svendborg.

Identitet og tilhørsforhold

Rundbuehallen har en særlig betydning for lokalbefolkningen i Svendborg. Den er et ikonisk vartegn og en del af byens kollektive hukommelse. Mange indbyggere har en personlig eller familiær tilknytning til skibsbyggeriet og kan relatere til bygningen som et symbol på deres fælles historie og identitet. Rundbuehallen er et sted, der

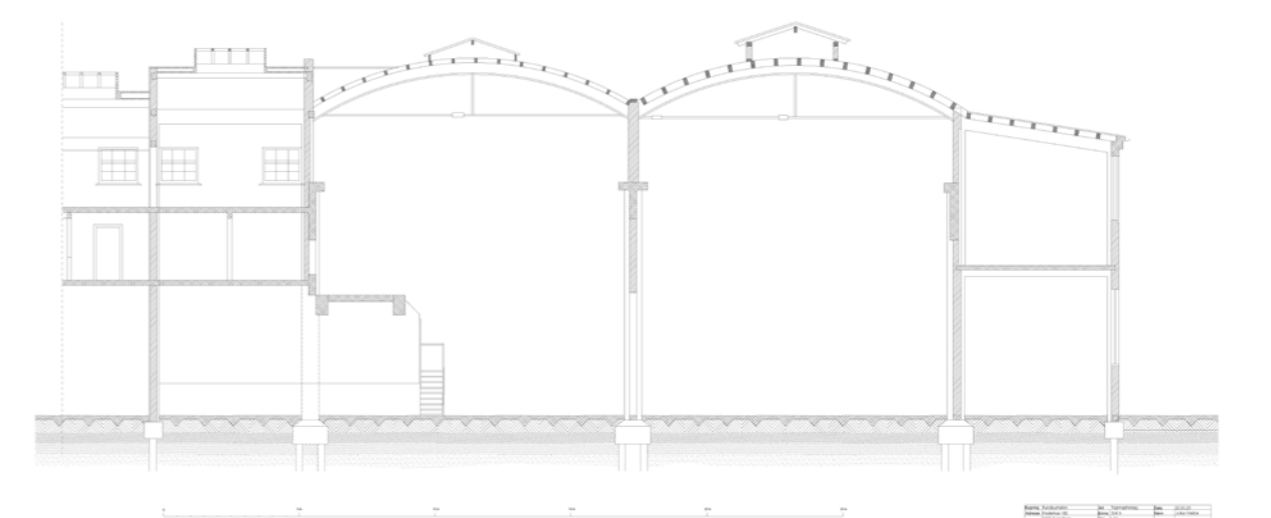

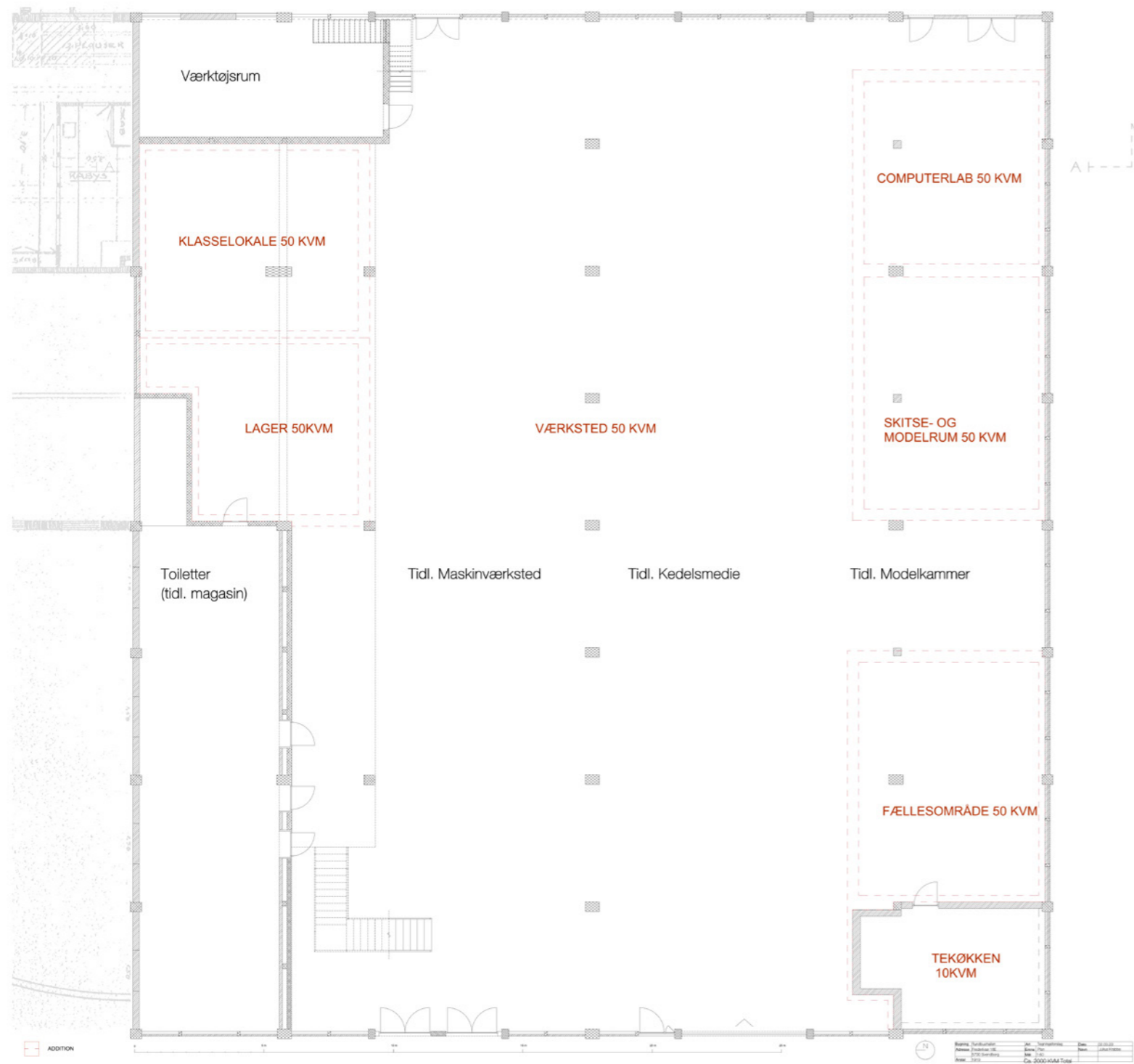
Nuværen

Oprindelig facade

Oprindeligt

Oprindeligt Snit

vækker følelser og er med til at opretholde en følelse af tilhørsforhold til Svendborgs maritime arv.

Uddannelsesværdi

Bygningen har potentialet til at være et læringsrum og en kilde til viden om skibsbyggeriets teknikker og industrielle historie. Den fungerede tidligere som et fællesværksted, hvor fagfolk og lærlinge samarbejdede om at bygge og vedligeholde skibe. Ved at bevare og formidle bygningen som et sted for uddannelse og vidensdeling kan man give kommende generationer mulighed for at lære af fortiden og forstå betydningen af den maritime industri i Svendborgs historie.

Det sidste er portene som man kan se på forsiden blueprint. Disse træporte med diagonale planker blev aldrig udført, selvom det ud fra tegningerne at dømme, i begyndelsen var planen. Man kan derfor kalde dem en slags immaterielt spor, der aldrig fik en fysisk repræsentation. Måske de kunne få en chance for at blive materialiseret i bygningens fremtidige virke.

Disse immaterielle værdier er ikke direkte synlige eller håndgribelige, men de bidrager til bygningens betydning som en del af Svendborgs historiske og kulturelle arv. Ved at anerkende og værdisætte disse immaterielle værdier kan man skabe en helhedsorienteret tilgang til bevarelsen og anvendelsen af Rundbuehallen, der tager højde for både de fysiske og de kulturelle aspekter af bygningen.

TEKNISK ANALYSE

Den tekniske analyse af Rundbuehallen har til formål at vurdere bygningens tilstand og identificere de nødvendige forbedringer og reparationer. Ved at analysere bygningens tekniske elementer kan man danne grundlag for en prioriteret rækkefølge af vedligeholdelsesopgaver.

Fugtproblemer:

En af de primære bekymringer ved Rundbuehallen er fugtindtrængning og fugtskader. Dette kan være et resultat af revner og krakeleringer i facaden, der tillader vand at trænge ind. Det er vigtigt at identificere og reparere disse skader for at forhindre yderligere fugtrelaterede problemer og forringelse af bygningens struktur.

Betonkrakelering: Enkelte områder af bygningens facade viser tegn på betonkrakelering. Dette kan skyldes aldring og forringelse af betonen over tid. Det er nødvendigt at udføre en grundig undersøgelse af disse områder for at vurdere omfanget af skaderne og træffe passende foranstaltninger til reparation og forstærkning af betonen.

Armeringsjerneksponering: På visse steder er armeringsjernet i søjlerne synligt som følge af betonafskalning. Denne eksponering af armeringsjern kan medføre korrosion og yderligere skader på betonkonstruktionen. Det er afgørende at behandle og beskytte det eksponerede armeringsjern for at forhindre fremtidig forringelse og styrke bygningens strukturelle integritet.

Tagdækning: Den nuværende tilstand af

tagdækningen skal vurderes nøje. Det er vigtigt at identificere eventuelle utætheder eller skader på taget for at forhindre vandindtrængning og fugtskader i bygningen. Den simple tagkonstruktion - bestående af en lægteholdt bræddebeklædning m. tagpap - virker umiddelbart i god stand, men en evt. udskiftning af tagpappen kan være nødvendig.

El- og VVS-installationer: Den eksisterende el- og VVS-installation skal gennemgås for at vurdere deres tilstand og funktionalitet. Det kan være nødvendigt at opgradere eller erstatte visse dele af installationerne for at sikre, at de opfylder moderne sikkerhedsstandarder og fungerer optimalt.

Energiforbedringer: Der bør undersøges muligheder for at forbedre bygningens energieffektivitet og bæredygtighed. Dette kan omfatte installation af isolering. For at undgå dårligt indeklima vil man med fordel kunne anvende hempcrete eller træfiberisolering på indersiden af facaden, samt evt. mineraluld udenpå det eksisterende tagpap.

Ved at udføre en grundig teknisk analyse af Rundbuehallen kan man identificere de mest presserende vedligeholdelsesopgaver og udvikle en omfattende vedligeholdelsesplan.

ARKITEKTONISK ANALYSE

Rundbuehallen er et eksempel på en bygning, der kombinerer funktionalistisk planlægning med elementer af nyklassicisme. Bygningen er udformet som en stor maskine, hvor arkitekturen og tektonikken er blevet tilpasset dens industrielle formål. Denne tilgang afspejles især i facaden, hvor det funktionelle og industrielle er kombineret med ornamentale detaljer, såsom gesimserne på de øverste hjørner.

Bygningens arkitektoniske stil kendetegnes af en enkel og funktionel geometri samt brugen af jernbeton som det primære materiale. Jernbetonskelettet er bevidst synligt i facaden og bidrager til bygningens brutalistiske og industrielle udtryk. Den synlige struktur skaber også en tydelig og læsbar tektonik, der giver bygningen en levende dybde fra alle sider.

Samtidig er der indarbejdet nyklassicistiske elementer i facaden, der bidrager til bygningens æstetiske udtryk. Dette inkluderer tydelig symmetri, gyldne proportioner og sporadiske ornamentale detaljer. Disse elementer giver facaden en vis elegance og refererer til historiske arkitektoniske træk.

Eksteriører

Bygningens udtryk ligger primært i dens eksteriør, herunder bygningskroppen, facadeudtrykket, facadedetaljerne, vinduerne og dørene. Facadens enkle buede og symmetriske geometri og anvendelse af jernbeton understreger det industrielle udtryk. Nyklassicistiske elementer tilføjer et ornamentalt præg og bidrager til facadens æstetiske karakter. Det er vigtigt at bemærke både de stærke og svage sider af bygningens eksteriør.

Interiører, indretning og funktion

Indvendigt er bygningen simpelt opdelt i en stor værkstedshal med lukkede sidepodier, hvor man tidligere havde tilgang til nabobygningen, der husede diverse funktioner for medarbejderne i form af frokoststue, omklædning etc. I dag er der lukket ind til nabobygningen. Sidepodierne bliver i dag anvendt som henholdsvis kontor og opbevaring af gamle cykler, hvortil formålet er uvist.

VÆRDISÆTNING ANBEFALINGER

Værdisætning

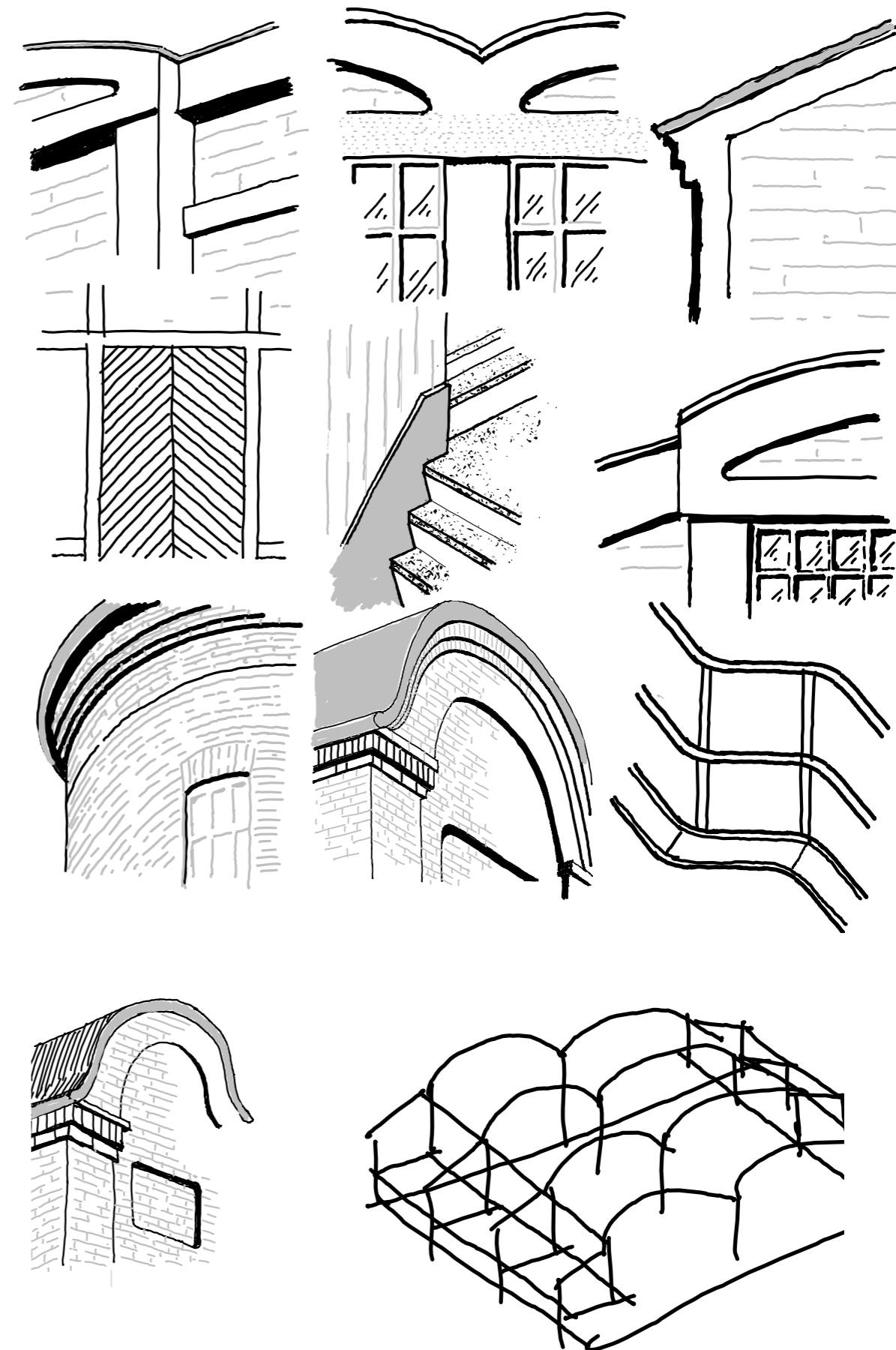
Efter en nærgående analyse af Rundbuehallen kan følgende konkluderende værdisætning opstilles. Rundbuehallen besidder en betydelig bevaringsværdi som et eksempel på funktionalistisk arkitektur, der kombinerer industrielle og nyklassicistiske elementer. Bygningen repræsenterer en vigtig periode i arkitekturens historie og er et markant eksempel på den teknologiske udvikling og byggeteknik i sin tid. De bærende bevaringsværdier inkluderer det originale jernbetonskelets synlighed, facadens symmetri og ornamentale detaljer samt den tydelige tektonik i bygningens design.

Anbefalinger

Baseret på værdisætningen og analysen af Rundbuehallen kan følgende anbefalinger gives:

Umistelige strukturer, rum og bygningsdele: Det er afgørende at bevare og vedligeholde de umistelige elementer, herunder det originale jernbetonskelet, facadeornamentikken, jernvinduerne og symmetrien i facaden. Disse elementer udgør essensen af Rundbuehallens bevaringsværdi og bør repareres om nødvendigt.

Skæmmende strukturer, rum og bygningsdele: Bygningen er næsten helt funktionstomt, så det er kun få elementer, der bør overvejes at fjernes. Dette inkluderer en

brandtrappe, der blokerer den ene portindgang. Den har ingen historisk eller immateriel værdi for bygningen og kan godt fjernes om nødvendigt. I bygningen nordfløj er der i starten af 2020 installeret et højst meget stort antal toiletter, der langt overstiger hvad der er nødvendigt for bygningen i sig selv. Man kan argumentere for at installere dem andet steds, da en bygning med så høj kulturel og historisk værdi, bør kunne benyttes mere ideelt.

Fjernede eller udskiftede strukturer, rum og bygningsdele:

Træportene, der aldrig blev bygget, kunne være en interessant måde at pejle til fortiden og bygningens oprindelse.

En genanvendelse af de gamle traverskranbjælker til et nyt formål - hvor dets kræfter blive udnyttet bedre - kunne være en alternativ tolkning af ordet rekonstruktion. Altså at rekonstruere bygningens statik-egenskaber.

Strukturer, rum og bygningsdele, der kan ombygges og transformeres:

Ved ombygninger og transformationer af Rundbuehallen bør man stræbe efter at bevare dens arkitektoniske karakter og samtidig tilpasse den til moderne behov og funktioner. Dette kan indebære ombygning af indvendige rum eller tilføjelse af nye elementer, der respekterer og harmonerer med det eksisterende.

Nye strukturer, rum og bygningsdele, der kan tilføjes:

Hvis der er behov for tilføjelse af nye elementer til Rundbuehallen, bør de udformes

med respekt for bygningens arkitektoniske helhed. Nye tilføjelser bør være i harmoni med det eksisterende design og materialevalg. Det betyder dog ikke at alt skal være i jernbeton eller tegl, men snarere at det komplimenterer den rustikke og industrielle atmosfære.

Dette kunne for eksempel godt være en trækonstruktion, der arbejder videre på den eksisterende statik og udnytter bygningens kræfter, æstetik og rumlighed konstruktivt.

KILDER

Webadresser

Svendborg Kommune, "<https://kommuneplan.svendborg.dk/hovedstruktur/byudvikling-og-bosaetning/byudviklingsomraader/svendborg-havn/>". Webadresse

Slots- og kulturstyrelsen, "<https://slks.dk/>", Svendborg Skibsværft. Webadresse

Slots- og kulturstyrelsen, "<https://www.kulturarv.dk/fbb/bygningvis.pub?bygning=12020281>". Webadresse

Bølling Anne-Mette, "<https://www.arkitektkonkurrencerdk.dk/cases/den-blaa-kant/>". Webadresse

Dansk Center for Byhistorie - Den Digitale Byport, "<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/svendborg>". Webadresse

Vurderingsstyrelsen - Bygnings og Boligregistret, "<https://bbr.dk/>". Webadresse

Svendborg Markjorder - Frederiksø 2, "<https://www.weblager.dk/>". Webadresse

Rapporter

Svendborg Kommune. "*Den Blå Kant Byrum, Havneliv, Klimatilpasning Svendborg Havn*". Svendborg Kommune, 2018. Rapport

Miljø og Teknik, Svendborg Kommune. "*Lokalplan 654*". Svendborg Kommune, 2020. Rapport